

Brussel, 13 november 2006

**CIRCULAIRE PPB-2006-13-CPB-CPA van de Commissie voor het
Bank-, Financie- en Assurantiewezen over de uitoefening van
externe functies
door de leiders van gereguleerde ondernemingen**

Geachte mevrouw,
Geachte heer,

De wettelijke en reglementaire bepalingen tot invoering van de prudentiële statuten van de verschillende categorieën van instellingen die aan het prudentieel toezicht van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) zijn onderworpen, omvatten over het algemeen bepalingen ter omkadering van het recht van de leiders van dergelijke instellingen om andere functies uit te oefenen buiten die instellingen.

Dat kader is door de wet van 3 mei 2002 tot wijziging van de onvereenbaarheidsregeling voor de leiders van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen ⁽¹⁾ ingevoerd in de voor die twee sectoren geldende wetten (respectievelijk artikel 27 van de wet van 22 maart 1993 en artikel 70 van de wet van 6 april 1995). Vervolgens is het kader opgenomen in het pas uitgewerkte wettelijke statuut van de beheerverenootschappen van instellingen voor collectieve belegging ⁽²⁾. De wet “financiële conglomeraten” van 20 juni 2005 ⁽³⁾ heeft het kader verder uitgebreid tot de leiders van verzekeringsondernemingen, enerzijds, en van verzekeringsholdings naar Belgisch recht, anderzijds. Bovendien heeft het ter uitvoering van die wet van 20 juni 2005 genomen koninklijk besluit van 21 november 2005 ⁽⁴⁾ het kader van toepassing verklaard op personen die belast zijn met de effectieve leiding van gemengde financiële holdings naar Belgisch recht, en op de externe functies van leiders van financiële holdings. Tot slot heeft een koninklijk besluit van 26 september 2005 ⁽⁵⁾ het kader uitgebreid tot andere vereffeningsinstellingen dan kredietinstellingen en tot de met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen.

¹ B.S. 17 augustus 2002.

² Wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles (B.S. 9 maart 2005).

³ Wet van 20 juni 2005 houdende wijziging van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en de beleggingsadviseurs en de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles, en houdende andere diverse bepalingen (B.S. 26 augustus 2005).

⁴ Koninklijk besluit van 21 november 2005 over het aanvullend groepstoezicht op kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen, beleggingsondernemingen en beheerverenootschappen van instellingen voor collectieve belegging in een financiële dienstengroep, en tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 februari 1991 houdende het algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen en het koninklijk besluit van 12 augustus 1994 over het toezicht op geconsolideerde basis op kredietinstellingen (B.S. 26 augustus 2005).

⁵ Koninklijk besluit van 26 september 2005 houdende het statuut van de vereffeningsinstellingen en de met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen (B.S. 11 oktober 2005).

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

Rekening houdend met die evolutie van het wettelijke en reglementaire kader, heeft het Directiecomité van de CBFA haar reglement van 9 juli 2002 met betrekking tot de uitoefening van externe functies door leiders van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen ⁽⁶⁾ gewijzigd bij reglement van 22 augustus 2006 ⁽⁷⁾, dat in werking treedt op 2 januari 2007, met de bedoeling de toepassing ervan uit te breiden tot alle betrokken instellingen. Bijgevolg is dat reglement voortaan van toepassing op :

- de kredietinstellingen naar Belgisch recht, de instellingen die zijn aangesloten bij een federatie van kredietinstellingen, de gemeentespaarkassen en de bijkantoren in België van buitenlandse kredietinstellingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte (art. 27, 61, § 2, 5°, 64, 3°, en 80, § 1, 2°, van de wet van 22 maart 1993);
- de beleggingsondernemingen en de bijkantoren in België van buitenlandse beleggingsondernemingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte (art. 70 van de wet van 6 april 1995 en art. 21, 3°, van het koninklijk besluit van 20 december 1995);
- de vennootschappen voor beleggingsadvies (art. 126, derde lid, van de wet van 6 april 1995);
- de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging (art. 162 van de wet van 20 juli 2004);
- de andere vereffeningsinstellingen naar Belgisch recht dan kredietinstellingen, de met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen naar Belgisch recht en de met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen die zijn opgericht als bijkantoren in België van buitenlandse instellingen (art. 15 en 36 van het koninklijk besluit van 26 september 2005);
- de financiële holdings naar Belgisch recht (art. 4, § 4, tweede lid, van het koninklijk besluit van 12 augustus 1994 en art. 25 van het koninklijk besluit van 26 september 2005);
- de verzekeringsondernemingen naar Belgisch recht en de bijkantoren in België van buitenlandse verzekeringsondernemingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte (art. 90, § 4, van de wet van 9 juli 1975);
- de verzekeringsholdings naar Belgisch recht (art. 91ter1, derde lid, van de wet van 9 juli 1975);
- en de gemengde financiële holdings naar Belgisch recht (art. 15, § 2, van het koninklijk besluit van 21 november 2005).

Doelstelling van deze circulaire is de beginselen en de reikwijdte van de betrokken wettelijke en reglementaire bepalingen te herhalen, en de praktische gevolgen ervan te verduidelijken.

Deze circulaire vervangt de volgende circulaires die worden opgeheven : circulaire D1 2002/5 van 21 oktober 2002 aan de kredietinstellingen en circulaire D4/EB/2002/5 van 21 oktober 2002 aan de beleggingsondernemingen en de vennootschappen voor beleggingsadvies.

⁶ Goedgekeurd bij koninklijk besluit van 19 juli 2002 (B.S. 17 augustus 2002).

⁷ Goedgekeurd bij koninklijk besluit van 24 september 2006 (B.S. 6 oktober 2006).

I. Toelichting bij de wettelijke en reglementaire bepalingen

I.1. Toepassingsgebied *ratione personae*

De wettelijke regeling ter omkadering van externe functies is van toepassing op de bestuurders, zaakvoerders of directeuren en op alle personen die, onder welke benaming of in welke hoedanigheid ook, deelnemen aan het bestuur of het beleid van de hierboven opgesomde instellingen (hierna “de instellingen” genoemd).

De regeling maakt onder die personen een onderscheid tussen, enerzijds, de niet-uitvoerende bestuurders van de instelling en, anderzijds, de personen die deelnemen aan de effectieve leiding van de instelling.

Wanneer een mandaat van niet-uitvoerend bestuurder van de instelling wordt toevertrouwd aan een rechtspersoon, wordt de vaste vertegenwoordiger die de rechtspersoon, conform de bepalingen van het wetboek van vennootschappen, heeft aangewezen om hem bij de uitoefening van dat mandaat te vertegenwoordigen, door artikel 1, 6°, van het CBFA-reglement gelijkgesteld met een bestuurder van een vennootschap. Die gelijkstelling is verantwoord tegen de achtergrond van zowel de *ratio legis* van het uitgewerkte kader voor de uitoefening van externe functies door de bestuurders van de instelling, als artikel 61, § 2, van het wetboek van vennootschappen die als volgt luidt : “*deze vertegenwoordiger moet aan dezelfde voorwaarden voldoen en is burgerrechtelijk en strafrechtelijk aansprakelijk alsof hij zelf de betrokken opdracht in eigen naam en voor eigen rekening zou volbrengen (...)*”.

De tweede categorie van betrokken personen omvat de personen die, al dan niet in de hoedanigheid van bestuurder, deelnemen aan de effectieve leiding van de instelling. Het gaat daarbij dus om de personen van wie de functie binnen de instelling inhoudt dat zij op het hoogste niveau deelnemen aan de besluitvorming over de ontwikkeling van haar activiteiten.

Wanneer binnen een instelling een directiecomité is opgericht, behoren de leden van dat comité duidelijk tot die tweede categorie van betrokken personen. Tegen de achtergrond van het effectief binnen elke instelling geldende besluitvormingsproces inzake de ontwikkeling van de activiteiten, moet ervan worden uitgegaan dat ook die personen als “effectieve leiders” moeten worden gekwalificeerd van wie de functie, die zich situeert op een hiërarchisch niveau net onder dat van het directiecomité, inhoudt dat zij een rechtstreekse en doorslaggevende invloed uitoefenen op de beslissingen over de ontwikkeling van alle of bepaalde activiteiten van de instelling. De leiders van de in het buitenland gevestigde bijkantoren van de instelling worden geacht tot die categorie van personen te behoren. Daarentegen lijken de personen die op het hoogste niveau controlefuncties uitoefenen (compliance officer, auditeur-generaal, risk manager, aangewezen actuaris, ...), niet als “effectieve leiders” te kunnen worden gekwalificeerd. Hoewel hun functies essentieel zijn voor de effectieve uitoefening van de leiding van de instelling met volledige kennis van zaken, lijken zij, omwille van de onafhankelijkheid die zij vereisen, tegelijkertijd ook onverenigbaar met de uitoefening van de beslissingsbevoegdheid die inherent is aan de functies die verband houden met de leiding van de activiteiten van de instelling. Onverminderd de specifieke regels over de uitoefening van hun functies, inclusief de geldende voorwaarden inzake ervaring en beroepseer, vallen die personen bijgevolg niet onder de toepassing van de wettelijke en reglementaire bepalingen die de uitoefening van externe functies omkaderen.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIË- EN ASSURANTIEWEZEN

Wanneer binnen een instelling geen directiecomité is opgericht, moeten die personen als effectieve leiders worden gekwalificeerd die effectief deelnemen aan het beheer van de activiteiten van de instelling, ongeacht of hun verantwoordelijkheden betrekking hebben op alle dan wel alleen op enkele activiteiten, en ongeacht of zij al dan niet de hoedanigheid van bestuurder hebben.

Wat de vennootschappen voor beleggingsadvies, de kredietinstellingen die zijn aangesloten bij een federatie van kredietinstellingen, en de gemengde financiële holdings betreft, moet worden opgemerkt dat de uitgewerkte omkadering voor de uitoefening van externe functies enkel geldt voor de personen die belast zijn met de effectieve leiding.

Op grond van die verduidelijkingen moet de concrete afbakening van het toepassingsgebied *ratione personae* van de bepalingen ter omkadering van de uitoefening van externe functies door effectieve leiders geval per geval worden gepreciseerd voor elke betrokken instelling, rekening houdend met haar eigen regels en haar eigen *governance*-organisatie. De CBFA raadt het directiecomité of, wanneer geen directiecomité is opgericht, het bestuursorgaan van elke instelling dus aan om, via een formele beslissing die rekening houdt met de effectieve besluitvorming over de ontwikkeling van haar activiteiten, de lijst (met namen of functies) op te stellen van de personen die, hoewel zij niet de hoedanigheid van bestuurder hebben, toch als effectieve leiders moeten worden gekwalificeerd. Die lijst moet worden geactualiseerd hetzij wanneer het besluitvormingsproces wordt gewijzigd, hetzij bij elke wijziging in de samenstelling van de effectieve leiding. De CBFA zal die formele beslissing onderzoeken in het kader van de uitoefening van haar *a posteriori* toezicht, zoals beschreven in onderstaand punt III. B).

De leiders van de bijkantoren in België van kredietinstellingen, beleggingsondernemingen of verzekeringsondernemingen die ressorteren onder het recht van een Staat die geen lid is van de Europese Economische Ruimte, zijn onderworpen aan de bepalingen die gelden voor effectieve leiders.

I.2. Beginselen

De voornoemde wettelijke en reglementaire bepalingen verlenen de leiders van de betrokken instellingen de **princiële toestemming** om mandaten als bestuurder of zaakvoerder waar te nemen in, dan wel deel te nemen aan het bestuur of het beleid van andere vennootschappen of andere ondernemingen met industriële, commerciële of financiële werkzaamheden. Diezelfde wettelijke en reglementaire bepalingen bepalen echter onder welke **voorwaarden** gebruik mag worden gemaakt van die mogelijkheid, en leggen ter zake bepaalde **bepalingen** op.

I.3. Bepalingen van de vrijheid om een externe functie uit te oefenen

De wet stelt de volgende drie bepalingen aan de uitoefening van externe functies.

- a) De vennootschapsmandatarissen die benoemd zijn op voordracht van de instelling, moeten personen zijn die deelnemen aan de effectieve leiding van de instelling dan wel personen die door de instelling worden aangewezen (art. 27, § 3, eerste lid, van de wet van 22 maart 1993; art. 70, § 3, eerste lid, van de wet van 6 april 1995; art. 162, § 3, eerste lid, van de wet van 20 juli 2004; art. 15, § 3, eerste lid, van het koninklijk besluit van 26 september 2005; art. 90, § 4, vijfde lid, van de wet van 9 juli 1975).

Deze beperking betreft de uitoefening van een bestuursmandaat op voordracht van een instelling als gevolg van een deelneming die zij in het kapitaal van de betrokken vennootschap bezit. In ruimere zin betreft zij echter ook de mandaten van vertegenwoordiger van de instelling wanneer deze zelf bestuurder is van een andere vennootschap – al dan niet als gevolg van een deelneming

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

die zij bezit –, alsook de gevallen waarin de instelling, onafhankelijk van een deelneming die zij bezit, om welke reden ook, een vertegenwoordiger ter benoeming dient voor te dragen voor de uitoefening van een bestuursmandaat in de derde vennootschap. De voorgedragen persoon moet niet noodzakelijk worden gekozen uit de personen die deelnemen aan de effectieve leiding van de instelling. Ook andere personen, al dan niet medewerkers van de instelling, kunnen worden voorgedragen. Wat echter wel telt, is dat de beslissing om een persoon voor te dragen, wordt genomen door het orgaan dat belast is met de effectieve leiding van de instelling. Wat de voordracht van een niet-uitvoerende bestuurder van de instelling betreft, dient rekening te worden gehouden met de hieronder toegelichte beperking op grond waarvan dergelijke bestuurders enkel niet-uitvoerende mandaten mogen uitoefenen wanneer het gaat om een vennootschap waarin de instelling een deelneming bezit.

b) De bestuurders die niet deelnemen aan de effectieve leiding van de instelling, mogen enkel bestuurder zijn van een vennootschap waarin de instelling een deelneming bezit, als zij niet deelnemen aan het dagelijks bestuur van die vennootschap (art. 27, § 3, tweede lid, van de wet van 22 maart 1993; art. 70, § 3, tweede lid, van de wet van 6 april 1995; art. 162, § 3, tweede lid, van de wet van 20 juli 2004; art. 15, § 3, tweede lid, van het koninklijk besluit van 26 september 2005; art. 90, § 4, zesde lid, van de wet van 9 juli 1975).

Deze beperking vertaalt het beginsel dat niet-uitvoerende bestuurders zich niet mogen mengen in het bestuur van de instelling, via een verbod om – rechtstreeks of onrechtstreeks – een mandaat uit te oefenen dat een deelname impliceert aan het dagelijks bestuur van de vennootschap waarin de instelling een (rechtstreekse of onrechtstreekse) deelneming⁸ bezit. Omgekeerd mogen de uitvoerende leiders van de dochters van een instelling geen niet-uitvoerende bestuursmandaten toevertrouwd krijgen in die instelling.

Toch heeft de wetgever geoordeeld dat, wanneer een instelling een deelneming verwerft in het kapitaal van een andere vennootschap dan wel de activiteiten van die vennootschap overneemt, de kenmerken van de verrichting (bv. wanneer de aandeelhouders/leiders van de betrokken vennootschap als gevolg van die verrichting aandeelhouder worden van de instelling), de voorwaarden voor een harmonieuze samenwerking tussen de vennootschap en de instelling, of de integratie van de overgenomen activiteiten in de structuren van de instelling kunnen rechtvaardigen dat één of meer uitvoerende leiders van de betrokken vennootschap tijdelijk een niet-uitvoerend bestuursmandaat uitoefenen in de instelling. Die toestemming geldt echter slechts voor een periode van zes jaar, die overeenstemt met de maximale duur van een bestuursmandaat in een naamloze vennootschap.

Verder moet worden opgemerkt dat die beperking niet geldt voor de bestuurders die niet deelnemen aan de effectieve leiding van :

- kredietinstellingen naar Belgisch die zijn aangesloten bij een federatie van kredietinstellingen (zie art. 61, § 2, 5°, van de wet van 22 maart 1993),
- vennootschappen voor beleggingsadvies (zie art. 126, derde lid, van de wet van 6 april 1995), en
- gemengde financiële holdings naar Belgisch recht (zie art. 15, § 2, van het koninklijk besluit van 21 november 2005).

⁸ In de zin van artikel 3, § 1, 2°, van de wet van 22 maart 1993, artikel 46, 3°, van de wet van 6 april 1995 en artikel 3, 17°, van de wet van 20 juli 2004.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

Die beperking geldt evenmin voor de leiders van de bijkantoren in België van buitenlandse kredietinstellingen, beleggingsondernemingen of verzekeringsondernemingen die ressorteren onder het recht van Staten die geen lid zijn van de Europese Economische Ruimte.

c) De personen die deelnemen aan de effectieve leiding van de instelling, mogen enkel in de limitatief in de wet opgesomde gevallen een mandaat uitoefenen dat een deelname impliceert aan het dagelijks bestuur van andere vennootschappen (art. 27, § 3, derde lid, van de wet van 22 maart 1993; art. 70, § 3, derde lid, van de wet van 6 april 1995; art. 162, § 3, derde lid, van de wet van 20 juli 2004; art. 15, § 3, derde lid, van het koninklijk besluit van 26 september 2005; art. 90, § 4, zevende lid, van de wet van 9 juli 1975).

i. Algemene regels

De personen die deelnemen aan de effectieve leiding van een instelling, mogen, binnen de door de interne regels van de instelling vastgestelde grenzen en voorwaarden (zie punt I.4. hieronder), externe functies uitoefenen die geen deelname impliceren aan het dagelijks bestuur van alle andere vennootschappen, ongeacht hun activiteiten.

Krachtens de wettelijke en reglementaire bepalingen is de uitoefening door die personen van externe functies die een deelname impliceren aan het dagelijks bestuur, enkel toegestaan als het functies betreft bij andere vennootschappen die activiteiten verrichten die limitatief zijn opgesomd in die bepalingen. Die opsomming is in essentie identiek in alle betrokken wetgevingen en reglementeringen. Toch moet de aandacht worden gevestigd op bepaalde verschillen.

ii. Effectieve leiders van kredietinstellingen

Artikel 27, § 3, derde lid, van de wet van 22 maart 1993 betreft de externe functies die worden uitgeoefend:

- in ondernemingen uit de financiële sector als bedoeld in artikel 32, § 4, van de wet van 22 maart 1993 waarmee de instelling nauwe banden heeft⁹; het gaat daarbij meer bepaald om :
 - de Belgische of buitenlandse kredietinstellingen,
 - de Belgische of buitenlandse beleggingsondernemingen,
 - de Belgische of buitenlandse verzekeringsondernemingen,
 - de Belgische of buitenlandse beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging,
 - de Belgische of buitenlandse vennootschappen met als hoofdbedrijf het verrichten van financiële transacties of financiële diensten, die tot de werkzaamheden van kredietinstellingen behoren zoals bepaald bij artikel 3, § 2, van de wet van 22 maart 1993, alsook de vennootschappen die zijn opgericht om het kapitaal van dergelijke ondernemingen in onder te brengen (waaronder de financiële holdings, de verzekeringsholdings en de gemengde financiële holdings), en
 - de Belgische of buitenlandse vennootschappen met als hoofdbedrijf het verrichten van nevendiensten van het bedrijf van kredietinstellingen;

⁹ In de zin van artikel 3, § 1, 1^{°bis}, van de wet van 22 maart 1993, artikel 46, 2^{°bis}, van de wet van 6 april 1995, artikel 3, 16[°], van de wet van 20 juli 2004 en artikel 2, § 6, 10^{°bis}, van de wet van 9 juli 1975.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

- in instellingen voor collectieve belegging die zijn geregeld bij statuten of in beheervennootschappen van instellingen voor collectieve belegging van een gemeenschappelijk beleggingsfonds;
- in persoonlijke of familiale patrimoniumvennootschappen;

Met “patrimoniumvennootschappen” worden vennootschappen bedoeld waarvan het bedrijf zich beperkt tot het beheer van het in die vennootschappen ondergebrachte vermogen, met uitsluiting van alle andere industriële, commerciële of dienstverlenende activiteiten.

- of in bepaalde managementvennootschappen.

Met “managementvennootschappen” worden vennootschappen bedoeld die, naast de mogelijk door hen verrichte activiteiten van een patrimoniumvennootschap, ook beheersdiensten verlenen aan andere vennootschappen. Er moet tegelijkertijd aan twee voorwaarden voldaan zijn opdat personen die deelnemen aan de effectieve leiding van een instelling, een mandaat zouden mogen uitoefenen dat een deelname impliceert aan het dagelijks bestuur van zo'n vennootschap. Enerzijds moet de leider van de betrokken instelling de enige leider van de managementvennootschap zijn. Anderzijds moet het bedrijf van die vennootschap beperkt blijven tot het verlenen van diensten aan vennootschappen waarin de genoemde persoon rechtstreeks een uitvoerend mandaat zou mogen uitoefenen.

Hierbij dient te worden onderstreept dat die bepalingen geenszins de vereisten wijzigen die voortvloeien uit het wettelijk of reglementair statuut van de betrokken instellingen, op grond waarvan hun effectieve leiding moet worden uitgeoefend door natuurlijke personen ⁽¹⁰⁾. Het blijft dan ook uitgesloten dat een bestuurder-rechtspersoon van een instelling zou deelnemen aan de effectieve leiding van die instelling. Conform die wetsbepalingen, blijft het ook uitgesloten dat over een essentieel deel van het beheer van de instelling een managementovereenkomst zou worden gesloten met de managementvennootschap van één van haar leiders, ook al zou die vennootschap aan beide voornoemde voorwaarden voldoen.

iii. Effectieve leiders van beleggingsondernemingen en vennootschappen voor beleggingsadvies

Krachtens artikel 70, § 3, derde lid, van de wet van 6 april 1995 mogen de leiders van beleggingsondernemingen externe functies die een deelname impliceren aan het dagelijks bestuur, uitoefenen bij dezelfde vennootschappen als opgesomd in voornoemd punt ii. alsook bij de vennootschappen als bedoeld in artikel 76 van diezelfde wet, namelijk de vennootschappen waarmee de instelling nauwe banden heeft, en :

- die alle of een deel van de werkzaamheden uitoefenen die de beleggingsonderneming krachtens haar vergunning mag uitoefenen,
- die belast zijn met het bestuur van Belgische of buitenlandse gereguleerde markten,
- waarvan het doel in hoofdzaak bestaat in het aanhouden van participaties in dergelijke vennootschappen,

10 Art.18 van de wet van 22 maart 1993; art. 60 en 126, eerste lid, van de wet van 6 april 1995; art. 151 van de wet van 20 juli 2004; art. 9, eerste lid, van het koninklijk besluit van 26 september 2005; art. 4, § 4, eerste lid, van het koninklijk besluit van 12 augustus 1994; art. 15, § 1, van het koninklijk besluit van 21 november 2005; art. 90, § 1, en 91ter1, eerste lid, 2°, van de wet van 9 juli 1975.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

- of waarin van de CBFA een deelneming mag worden gekocht.

iv. Effectieve leiders van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging

Op dezelfde wijze vult artikel 162, § 3, derde lid, van de wet van 20 juli 2004 de in voornoemd punt ii. vermelde lijst aan met de functies die worden uitgeoefend bij de vennootschappen als bedoeld in artikel 167 van diezelfde wet, namelijk de vennootschappen waarmee de instelling nauwe banden heeft, en :

- die alle of een deel van de “beheertaken voor instellingen voor collectieve belegging” uitoefenen die worden gedefinieerd in artikel 3, 9°, van de wet van 20 juli 2004,
- die alle of een deel van de “beleggingsdiensten” verrichten die worden gedefinieerd in artikel 3, 10°, van diezelfde wet, namelijk het individueel portfeuillebeheer en het beleggingsadvies,
- waarvan het doel in hoofdzaak bestaat in het aanhouden van participaties in dergelijke vennootschappen,
- of waarin van de CBFA een deelneming mag worden gekocht.

v. Effectieve leiders van vereffeninginstellingen en van met vereffeninginstellingen gelijkgestelde instellingen

Voor de (andere) vereffeninginstellingen (dan de kredietinstellingen naar Belgisch recht) en de met vereffeninginstellingen gelijkgestelde instellingen is de reeks vennootschappen waarvan hun effectieve leiders het dagelijks bestuur mogen waarnemen, op restrictievere wijze gedefinieerd. Naast de in voornoemd punt ii. beschreven patrimonium- en managementvennootschappen, zijn de enige vennootschappen die in aanmerking komen, immers de vennootschappen als bedoeld in artikel 20, § 2, van het koninklijk besluit van 26 september 2005, namelijk de vennootschappen waarmee de instelling nauwe banden heeft, en :

- die de werkzaamheden verrichten van vereffeninginstellingen of van met vereffeninginstellingen gelijkgestelde instellingen,
- waarvan de werkzaamheden zich situeren in het kader van of rechtstreeks aansluiten bij de diensten die worden verricht door vereffeninginstellingen of door met vereffeninginstellingen gelijkgestelde instellingen, dan wel bijkomend of aanvullend zijn,
- die kredietinstellingen zijn,
- die beleggingsondernemingen zijn,
- waarvan het doel in hoofdzaak bestaat in het aanhouden van participaties in dergelijke vennootschappen,
- of waarin van de CBFA een deelneming mag worden gekocht.

De effectieve leiders van die instellingen mogen daarentegen geen functies uitoefenen die een deelname impliceren aan het dagelijks bestuur, bij andere vennootschappen als bedoeld in artikel 32, § 4, van de wet van 22 maart 1993, zoals :

- de verzekeringsondernemingen,
- de beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging,
- de financiële instellingen die activiteiten verrichten als bedoeld in artikel 3, § 2, van de wet van 22 maart 1993, maar waarvan de werkzaamheden zich niet situeren in het kader van of rechtstreeks aansluiten bij de diensten die worden verricht door vereffeninginstellingen of

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

door met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen, dan wel bijkomend of aanvullend zijn,

- de vennootschappen met als hoofdbedrijf het verrichten van nevendiensten van het bedrijf van kredietinstellingen, maar waarvan de diensten zich niet situeren in het kader van of rechtstreeks aansluiten bij de diensten die worden verricht door vereffeningsinstellingen of door met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen, dan wel bijkomend of aanvullend zijn.

vi. Effectieve leiders van financiële holdings naar Belgisch recht

De regeling die van toepassing is op de leiders van financiële holdings naar Belgisch recht, kan sterk verschillen in functie van de samenstelling van de groepen aan het hoofd waarvan die holdings staan.

Als de groep een kredietinstelling omvat, zijn enkel de bepalingen van artikel 27, § 3, derde lid, van de wet van 22 maart 1993 van toepassing (zie voornoemd punt ii.)⁽¹¹⁾. Wanneer de groep ook beleggingsondernemingen of beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging omvat, gelden de in voornoemde punten iii. en iv. vermelde uitbreidingen van de toestemmingsregeling dus niet voor de leiders van de financiële holding.

Als de groep geen kredietinstelling omvat, maar minstens één vereffeningsinstelling of één met een vereffeningsinstelling gelijkgestelde instelling, bepaalt artikel 25 van het koninklijk besluit van 26 september 2005 dat het koninklijk besluit van 12 augustus 1994 van overeenkomstige toepassing is. Bijgevolg is artikel 27 van de wet van 22 maart 1993 van toepassing op de leiders van de financiële holding die aan het hoofd van de groep staat, ook al heeft die groep geen kredietinstelling als dochter.

Als een groep geen kredietinstelling, vereffeningsinstelling of met een vereffeningsinstelling gelijkgestelde instelling omvat, maar minstens één beleggingsonderneming, wordt het toezicht op geconsolideerde basis op de financiële holding beheerst door artikel 95 van de wet van 6 april 1995⁽¹²⁾. De uitvoeringsmaatregelen van die wetsbepaling moeten trouwens nog door de Koning worden vastgesteld.

Als een groep geen kredietinstelling, vereffeningsinstelling, met een vereffeningsinstelling gelijkgestelde instelling of beleggingsonderneming omvat, maar minstens één of meer beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging alsook één verzekeringsonderneming, zijn op die groep de bepalingen van hoofdstuk VIIIbis van de wet van 9 juli 1975 van toepassing dat het aanvullend toezicht regelt op Belgische verzekeringsondernemingen die deel uitmaken van een verzekeringsgroep⁽¹³⁾. In dat verband wordt dan ook verwezen naar voornoemd punt vii.

Als een groep uitsluitend beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging omvat, wordt het toezicht op geconsolideerde basis op die groep beheerst door artikel 189 van

¹¹ Zie art. 95, § 1, 2°, tweede lid, van de wet van 6 april 1995 en art. 189, § 1, 2°, tweede lid, van de wet van 20 juli 2004 : voor het geconsolideerd groepstoezicht gelden enkel de bepalingen van art. 49 van de wet van 22 maart 1993.

¹² Zie art. 95, § 1, 2°, derde lid, van de wet van 6 april 1995 en art. 189, § 1, 2°, tweede lid, van de wet van 20 juli 2004 : voor het geconsolideerd groepstoezicht gelden enkel de bepalingen van art. 95 van de wet van 6 april 1995.

¹³ Zie art. 189, § 1, 2°, tweede lid, van de wet van 20 juli 2004.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

de wet van 20 juli 2004. De uitvoeringsmaatregelen van die wetsbepaling moeten trouwens nog door de Koning worden vastgesteld.

vii. Effectieve leiders van verzekeringsondernemingen of verzekeringsholdings naar Belgisch recht

Naast de gevallen die ook van toepassing zijn op de effectieve leiders van kredietinstellingen (zie voornoemd punt ii.), staat artikel 90, § 4, zevende lid, van de wet van 9 juli 1975 de effectieve leiders van verzekeringsondernemingen en verzekeringsholdings naar Belgisch recht ook toe functies uit te oefenen die een deelname impliceren aan het dagelijks bestuur van ondernemingen waarvan de werkzaamheden in het verlengde liggen van de verzekeringswerkzaamheden¹⁴. Als voorbeelden vermeldt de wet de makelaarskantoren en de schaderegelingskantoren. In dit verband zou echter ook kunnen worden verwezen naar de beheervenootschappen van verzekeringspools, de onderschrijvingsagentschappen, de expertisebureaus of de vennootschappen die de preventie van schadegevallen tot doel hebben.

De beoordeling of de werkzaamheden van een derde onderneming al dan niet in het verlengde liggen van de verzekeringswerkzaamheden, behoort in de eerste plaats tot de verantwoordelijkheid van de bevoegde organen van de betrokken verzekeringsonderneming, onder het *a posteriori* toezicht van de CBFA. Belangrijk is dat bij die beoordeling naar behoren rekening wordt gehouden met de prudentiële doelstellingen (vooral wat het professionalisme van de effectieve leiders betreft) die ten grondslag liggen aan de regeling ter omkadering van de uitoefening van externe uitvoerende functies door de personen die deelnemen aan de effectieve leiding van verzekeringsondernemingen. In die optiek is het dan ook tegen de achtergrond van de verzekeringswerkzaamheden die effectief worden verricht door de verzekeringsonderneming(en) waarbij functies op het niveau van de effectieve leiding worden uitgeoefend, dat moet worden beoordeeld of de werkzaamheden van een derde onderneming al dan niet in het verlengde liggen van de verzekeringswerkzaamheden¹⁵.

viii. Effectieve leiders van gemengde financiële holdings naar Belgisch recht

Krachtens artikel 15, § 2, van het koninklijk besluit van 21 november 2005 zijn de bepalingen van artikel 27 van de wet van 22 maart 1993, artikel 70 van de wet van 6 april 1995, artikel 162 van de wet van 20 juli 2004 en artikel 90, § 4, van de wet van 9 juli 1975 van

¹⁴ Hier wordt niet verwezen naar bepaalde, aan de verzekeringswerkzaamheden inherente functies (zoals de informaticafunctie, de boekhoudfunctie, het personeelsbeheer, enz.) die, om welke reden dan ook, bij een dochter van de verzekeringsonderneming zijn ondergebracht en die als “nevendiensten” kunnen worden gekwalificeerd in de zin van artikel 32, § 4, 5°, van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen (zie voornoemd punt ii.).

¹⁵ Wanneer bijvoorbeeld een persoon deelneemt aan de effectieve leiding van een onderneming die actief is in de verzekeringsstak “arbeidsongevallen”, kan de uitoefening van uitvoerende functies binnen “externe diensten voor preventie en bescherming op het werk” of “externe diensten voor technische controles op de werkplaats” als bedoeld in artikel 40 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, verenigbaar worden geacht met die functie in zoverre kan worden aangetoond dat de activiteiten van die “externe diensten” kunnen bijdragen tot een gezond en voorzichtig beheer van de verzekeringsactiviteiten “arbeidsongevallen” en dat zij geen afbreuk doen aan het professionalisme dat de verzekeringsonderneming van de betrokken leider mag verwachten. Over die verenigbaarheid zouden daarentegen ernstige vragen kunnen rijzen als de uitgevoerde verzekeringsactiviteiten onder andere verzekeringsstakken vallen die onbekend zijn met de activiteiten van die “externe diensten”.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

overeenkomstige toepassing op de effectieve leiders van gemengde financiële holdings naar Belgisch recht.

Rekening houdend met de nuances in die verschillende bepalingen over de diverse vennootschappen waarin de effectieve leiders externe functies mogen uitoefenen die een deelname impliceren aan het dagelijks bestuur (zie hierboven), en met de vereiste gelijktijdige toepassing van al die bepalingen, kan ervan worden uitgegaan dat de leiders van gemengde financiële holdings enkel externe functies mogen uitoefenen die een deelname impliceren aan het dagelijks bestuur, bij de vennootschappen waarop alle opgesomde bepalingen van toepassing zijn. Aangezien de regeling die van toepassing is op de leiders van kredietinstellingen (zie voornoemd punt ii.), de grootste gemeenschappelijke deler is van de vier regelingen waarvan sprake in artikel 15, § 2, van het koninklijk besluit van 21 november 2005, moet zij dan ook worden beschouwd als de regeling die van toepassing is op de effectieve leiders van gemengde financiële holdings.

Wat de effectieve toepassing van de voornoemde bepalingen betreft, inclusief het ter uitvoering van die bepalingen genomen CBFA-reglement, wordt de aandacht gevestigd op artikel 15, § 3 van het koninklijk besluit van 21 november 2005 die als volgt luidt : *“indien de Commissie niet de bevoegde autoriteit is [die] belast [is] met het aanvullende groepstoezicht, werkt zij voor de toepassing van dit artikel nauw samen met deze laatste autoriteit.”*

ix. Aanvullende opmerkingen

Er moet worden onderstreept dat de CBFA niet bevoegd is om afwijkingen toe te staan van de verplichte naleving van de voornoemde beperkingen die door de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen worden opgelegd.

Verder moet ook worden opgemerkt dat de CBFA de openbare beleggingsvennootschappen naar Belgisch recht die ervoor hebben geopteerd te functioneren als zelfbeherende beleggingsvennootschappen en die bijgevolg geen beheervenootschap van instellingen voor collectieve belegging hebben aangesteld, in haar circulaire ICB 2/2006 van 27 maart 2006, aanbevelingen heeft gestuurd in verband met de materie die hier aan bod komt. De aandacht wordt meer in het bijzonder gevestigd op de paragrafen 21 en 22 van die circulaire. Na erop te hebben gewezen dat, krachtens artikel 40, § 2, van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles, de beleggingsvennootschap zodanig georganiseerd moet zijn dat het risico dat belangenconflicten afbreuk doen aan de belangen van haar effectenhouders, tot een minimum wordt beperkt, formuleert de CBFA in die twee paragrafen de volgende aanbevelingen :

“21. Als de twee effectieve leiders van de vennootschap een functie uitoefenen bij andere ICB's of bij andere vennootschappen, is de CBFA van oordeel dat de mogelijke belangenconflicten die uit de gelijktijdige uitoefening van die functies voortvloeien, zo door de vennootschap moeten worden geïdentificeerd en beheerd dat voornoemde wettelijke bepaling wordt nageleefd. Voor de beoordeling van het inschrijvingsdossier is de CBFA voornemens om informatie te vragen over het door de vennootschap gevolgde beleid inzake conflictbeheer.

22. *Wanneer een vennootschap het beheer van haar portefeuille en/of haar administratie delegeert, beveelt de CBFA meer in het bijzonder aan dat de effectieve leiders van de vennootschap noch leider zijn van de onderneming die de beheertaken uitoefent, indien de uitoefening van de beheertaken van de vennootschap tot hun*

verantwoordelijkheid behoort, noch personen die rechtstreeks belast zijn met de uitoefening van de gedelegeerde beheertaken.”

Tot slot wordt de aandacht van de kredietinstellingen en de beleggingsondernemingen ook gevestigd op het feit dat de in artikel 6 van de wet van 3 mei 2002 vermelde overgangsbepaling niet meer kan worden ingeroepen op grond waarvan de mandaten die nog liepen op 27 augustus 2002 en waarvan de uitoefening strijdig was met de nieuwe wetsbepalingen, mochten worden voltooid, zonder dat zij na 31 december 2005 nog konden worden uitgeoefend. In voorkomend geval, moet onverwijld een einde worden gesteld aan de uitoefening van die mandaten.

I.4. Voorwaarden voor de uitoefening van externe functies : de interne regels

De wettelijke en reglementaire bepalingen leggen niet alleen voornoemde beperkingen op, maar bepalen ook dat de voorwaarden waaronder externe functies mogen worden uitgeoefend, door elke betrokken instelling in interne regels moeten worden verduidelijkt. Met die interne regels moeten drie doelstellingen worden nagestreefd : de beschikbaarheid van de effectieve leiders van de instelling vrijwaren, belangenconflicten en aan de uitoefening van externe functies verbonden risico's voorkomen, inzonderheid op het vlak van de reglementering inzake voorkennis, en zorgen voor een passende openbaarmaking van de externe functies.

Conform de betrokken wettelijke en reglementaire bepalingen, heeft de CBFA bij reglement van 9 juli 2002⁽¹⁶⁾, gewijzigd bij reglement van 22 augustus 2006, bepaald hoe die verplichtingen ten uitvoer moeten worden gelegd. Het reglement bepaalt met name hoe die interne regels door de betrokken instellingen moeten worden ingevoerd en periodiek door hen moeten worden herzien, en bespreekt in detail welke regels minimaal moeten worden vastgesteld om elk van de drie voornoemde doelstellingen te verwezenlijken. Bovendien legt het reglement de verplichting op om een passende controleprocedure uit te werken, alsook een sanctieregeling voor het geval de interne regels niet zouden worden nageleefd. Het is precies binnen dat kader dat de instellingen hun interne regels dienen vast te stellen, rekening houdend met hun kenmerkende eigenschappen.

a) Invoering van interne regels – bevoegd orgaan

Aangezien ze een onderdeel vormen van het algemeen beleid, worden de interne regels van een instelling vastgesteld en goedgekeurd door haar wettelijk bestuursorgaan. Bij naamloze vennootschappen is dat de raad van bestuur.

Het bevoegde orgaan kan vrij beslissen over de mogelijke vorm die de interne regels kunnen aannemen. Wanneer de instelling bijvoorbeeld een “gekwalificeerd tussenpersoon” is die wettelijk verplicht is een “interne gedragscode” uit te vaardigen, mogen de interne regels over de externe functies volledig of gedeeltelijk in die code worden opgenomen.

Het bevoegde orgaan zal periodiek nagaan of de vastgestelde regels nog altijd op de toestand van de instelling zijn afgestemd. Die periodiciteit moet in de interne regels worden vastgelegd.

b) Regels in verband met de beschikbaarheid

Aangezien de situaties van de betrokken instellingen onderling sterk van elkaar verschillen, verplicht artikel 3 van het CBFA-reglement het directiecomité of, in voorkomend geval, het

¹⁶ Reglement van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen van 9 juli 2002, goedgekeurd bij koninklijk besluit van 19 juli 2002, B.S. 17 augustus 2002, tweede editie, p. 35427.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

bestuursorgaan van elke instelling om *in concreto* te beoordelen welke impact de door hun effectieve leiders uitgeoefende externe functies heeft op hun beschikbaarheid om hun functies bij de instelling ten volle te kunnen uitoefenen.

Deze verplichting geldt niet voor de externe functies waarvoor de betrokkene wordt benoemd op voordracht van de instelling⁽¹⁷⁾. Die functies worden immers geacht in het verlengde te liggen van de functies van de leider binnen de instelling, en geen afbreuk te doen aan de voor de uitoefening van zijn functie van effectief leider vereiste beschikbaarheid.

Voor de uitoefening van elke andere externe functie is de toestemming van het directiecomité vereist. Is er geen directiecomité of gaat het om een externe functie bij een genoteerde vennootschap, dan dient het wettelijk bestuursorgaan toestemming te geven. In laatstgenoemd geval doet het wettelijk bestuursorgaan uitspraak op voorstel van het directiecomité.

Het orgaan dat bevoegd is om toestemming te geven, neemt zijn beslissing op basis van een dossier. Dat dossier bevat de informatie die het bevoegde orgaan nodig heeft om de impact in te schatten van de vooropgestelde externe functie op de beschikbaarheid van de betrokkene om de effectieve leiding van de instelling te kunnen waarnemen. Dit veronderstelt dat in het dossier inzonderheid gedetailleerde informatie wordt verstrekt over de aard en het belang van de externe functie, de verwachte frequentie van de vergaderingen die daarmee verband houden, de inschatting van de impact van alle door de betrokken leider uitgeoefende externe functies op zijn/haar beschikbaarheid, alsook elk ander relevant element dat in dat opzicht van invloed kan zijn. De impact van de externe functie moet worden gezien tegen de achtergrond van de binnen de instelling uitgeoefende functies, waarbij vooral rekening moet worden gehouden met het aantal effectieve leiders, de aard van de activiteiten van de instelling, de interne taakverdeling, enz.

Aan de hand van die beoordeling van de interne en externe functies zal het bevoegde orgaan nagaan of de externe functies al dan niet afbreuk doen aan de voor het gezond en voorzichtig beheer van de instelling vereiste beschikbaarheid. Indien de betrokken externe functies de beschikbaarheid effectief nadelig zouden beïnvloeden, zal het bevoegde orgaan zich tegen de uitoefening ervan verzetten.

In voorkomend geval, kan in de interne regels worden vastgesteld onder welke voorwaarden het directiecomité of het bestuursorgaan de vereiste toestemming kan geven alsook welke beperkingen terzake gelden. Zo kunnen in de interne regels bijvoorbeeld cijfermatige beperkingen worden opgelegd aan het aantal externe functies dat een leider mag uitoefenen, of aan de arbeidstijd die aan de uitoefening van die externe functies mag worden besteed.

Het orgaan dat de toestemming heeft verleend, zal op de hoogte worden gebracht van elke relevante wijziging in de gegevens van voornoemd dossier. Naar aanleiding van zo'n wijziging kan het orgaan zijn analyse van de beschikbaarheid van de betrokken leider herzien en, in voorkomend geval, zijn toestemming intrekken.

c) Belangenconflicten en risico's verbonden aan de uitoefening van externe functies

Rekening houdend met het gevaar voor belangenconflicten en bijgevolg met het feit dat de aansprakelijkheid van de instelling aan de orde kan worden gesteld, moeten in de interne regels minimaal de volgende twee vereisten worden opgenomen indien een effectieve leider of een

¹⁷ Functies als bedoeld in art. 27, § 3, eerste lid, van de wet van 22 maart 1993, art. 70, § 3, eerste lid, van de wet van 6 april 1995, art. 162, § 3, eerste lid, van de wet van 20 juli 2004, art. 15, § 3, van het koninklijk besluit van 26 september 2006, of art. 90, § 4, vijfde lid, van de wet van 9 juli 1975.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

bestuurder een externe functie uitoefent in een vennootschap waarmee de instelling geen nauwe banden heeft.

In de eerste plaats mag de instelling enkel tegen normale marktvoorwaarden een dienst verlenen aan een vennootschap waarin een effectieve leider of een bestuurder van die instelling een externe functie uitoefent. In voorkomend geval, zal de instelling haar internecontroleprocedures aanpassen zodat ze kan nagaan of aan dit vereiste is voldaan.

Verder moeten de interne regels bepalen dat de effectieve leiders en de bestuurders noch binnen de instelling, noch binnen de vennootschap waarin de externe functie wordt uitgeoefend, op enigerlei wijze tussenbeide komen in de dienstverlening door de instelling aan de genoemde vennootschap.

d) Specifieke regels voor genoteerde vennootschappen

Wanneer een externe functie wordt uitgeoefend in een genoteerde vennootschap, voorziet het reglement in een aantal regels die moeten voorkomen dat de instelling in opspraak wordt gebracht bij eventueel marktmisbruik met betrekking tot de effecten van de betrokken genoteerde vennootschap. Die regels vormen een aanvulling op de reglementering inzake marktmisbruik waarin is voorzien in de voornoemde wet van 2 augustus 2002, inzonderheid op het vlak van de procedure inzake “*Chinese Walls*”, de scheiding tussen de activiteiten en de omkadering van de verrichtingen die door personeelsleden en mandatarissen worden uitgevoerd.

De eerste maatregel houdt in dat de interne regels eerst aandacht besteden aan de wettelijke regeling inzake marktmisbruik. Daarbij moet inzonderheid worden gewezen op de bepalingen van artikel 25, § 1, 1°, van de wet van 2 augustus 2002 dat met name verbiedt dat gebruik wordt gemaakt van voorkennis of dat voorkennis aan iemand anders wordt meegedeeld.

Om te voorkomen dat een instelling bij een eventueel marktmisbruik in opspraak zou komen, moet zij ook systemen of procedures invoeren aan de hand waarvan zij duidelijk kan aangeven binnen welke periodes al dan niet verrichtingen mogen worden uitgevoerd in effecten van een genoteerde vennootschap waarin één van haar leiders een externe functie uitoefent, door de instelling zelf, in het kader van haar beleggingsportefeuille, door de betrokken leider, zijn/haar echtgeno(o)t(e) of een door hen gecontroleerde vennootschap. Door de afbakening van die periodes kunnen de betrokken personen nagaan of ze een verrichting mogen uitvoeren zonder argwaan te wekken of de reputatie van de instelling in het gedrang te brengen. Hierbij wordt vooral gedacht aan de periodes voorafgaand aan voorspelbare gebeurtenissen (bv. de aankondiging van periodieke resultaten) die de waarde van de effecten van een genoteerde vennootschap kunnen doen schommelen.

Bovendien moet een daarvoor aangewezen persoon aan de hand van de ingevoerde systemen of procedures kunnen inschatten of de verrichtingen die zijn uitgevoerd door de effectieve leiders van de instelling, hun echtgeno(o)t(e) of een door hen gecontroleerde vennootschap, alsook door de instelling in het kader van haar beleggingsportefeuille, stroken met de geldende wetgeving inzake marktmisbruik en, in voorkomend geval, met de aanvullende instructies van de instelling. Deze beoordeling kan hetzij *ex ante* gebeuren – naar aanleiding van de vraag van een persoon die een verrichting wil uitvoeren – ten aanzien van de vooraf door de instelling gedefinieerde periodes, hetzij op eigen initiatief, *ex post*, nadat de verrichting is uitgevoerd.

Wat de effectieve leiders van kredietinstellingen, beleggingsondernemingen, instellingen voor beleggingsadvies of beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging betreft, vereist artikel 5, tweede lid, 1°, van het reglement dat de interne regels de uitgewerkte procedures

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

aanvullen om ze in overeenstemming te brengen met respectievelijk de bepalingen van artikel 62, tweede en vijfde lid, en artikel 127, § 2, van de wet van 6 april 1995 of van artikel 153, § 2, van de wet van 20 juli 2004. In zoverre de vergunning van de instelling dat toestaat, moeten de interne regels ook voorschrijven dat alle verrichtingen die rechtstreeks of onrechtstreeks door een effectieve leider, zijn/haar echtgeno(o)t(e) of een door hen gecontroleerde vennootschap worden uitgevoerd met betrekking tot effecten uitgegeven door de vennootschappen waarin die effectieve leider een mandaat uitoefent, verplicht moeten worden uitgevoerd door of via de instelling. Als de vergunning van de instelling een dergelijke centralisatie van verrichtingen niet toestaat, moeten haar interne regels minimaal eisen dat de effectieve leiders haar op voorhand informatie verstrekken over de verrichtingen die zij wensen uit te voeren met betrekking tot de effecten van een genoteerde vennootschap waarin zij een externe functie uitoefenen.

e) Openbaarmaking van de externe functies

Krachtens het reglement moeten enkel die externe functies openbaar worden gemaakt die worden uitgeoefend buiten de groep waarvan de instelling deel uitmaakt. Bij de interpretatie van het begrip “groep” staat het begrip “nauwe band” centraal dat zowel het begrip “verbonden onderneming” (inclusief het *consortium*) als het begrip “deelnemingsverhouding” dekt. Ook de externe functies die worden uitgeoefend bij instellingen voor collectieve belegging, patrimoniumvennootschappen of managementvennootschappen, moeten niet openbaar worden gemaakt.

In de interne regels kan worden geyopteerd voor een openbaarmaking in het jaarverslag dan wel op de website van de instelling.

Als de informatie openbaar wordt gemaakt op de website van de instelling, moeten de interne regels bepalen dat die informatie minstens eenmaal per jaar moet worden geactualiseerd.

Wanneer verschillende instellingen die deel uitmaken van eenzelfde groep, voor deze vorm van openbaarmaking kiezen, kan ermee worden ingestemd dat hun websites aan elkaar worden gekoppeld, zodat de te publiceren informatie op één enkele plaats binnen de groep wordt gecentraliseerd. Het feit dat technisch wordt geyopteerd voor een publicatie via het internet verandert evenwel niets aan de verantwoordelijkheid van elke betrokken instelling in verband met de juistheid en de volledigheid van de informatie die zij publiceert over de door haar leiders uitgeoefende externe functies, en *a fortiori* aan haar verantwoordelijkheid in verband met de toetsing van de conformiteit van die externe functies met de toepasselijke wettelijke bepalingen en interne regels. Dit veronderstelt dus in elk geval dat elke instelling effectief beschikt over alle, voor voornoemde toetsing vereiste informatie over de externe functies van haar eigen leiders.

De volgende gegevens moeten openbaar worden gemaakt:

- a) de namen en functies van de effectieve leiders en de bestuurders van de instelling die een externe functie uitoefenen;
- b) de naam van de vennootschap, de vestigingsplaats van haar zetel, de sector waarin zij bedrijvig is, en het feit dat de door haar uitgegeven financiële instrumenten in een gereguleerde markt zijn opgenomen;
- c) de functie die de in punt a) bedoelde persoon uitoefent binnen de vennootschap;
- d) in voorkomend geval, het bestaan en de omvang van een kapitaalband die de instelling buiten haar handelsportefeuille bezit (en die noodzakelijkerwijs minder sterk zal zijn dan een “nauwe band”).

II. Informatieverstrekking aan de CBFA

a) *Interne regels*

Conform artikel 2, eerste lid, van het reglement moeten de regels die door het wettelijk bestuursorgaan van de instelling worden ingevoerd, aan de CBFA worden meegedeeld.

Met toepassing van deze bepaling verzoekt de CBFA de instellingen om haar onverwijld per brief hun interne regels mee te delen zodra ze door het bevoegde orgaan zijn goedgekeurd. Verder verzoekt de CBFA de instellingen haar een elektronische versie van hun interne regels te e-mailen. Ook van alle latere wijzigingen in de interne regels dient zij op de hoogte te worden gebracht. In dat geval moet, samen met de beslissing van het bevoegde orgaan, ook een gecoördineerde versie van de interne regels per brief en per e-mail aan de CBFA worden bezorgd.

Er moet worden verduidelijkt dat de CBFA geen *a priori* toezichtsbevoegdheid heeft ten aanzien van de interne regels en dat zij bijgevolg geen toestemming moet geven voorafgaand aan de goedkeuring van die interne regels en van de latere wijzigingen daarvan.

Overgangsmatregelen die van toepassing zijn op de voortaan geïmplementeerde instellingen

Rekening houdend met het feit dat het CBFA-reglement van 22 augustus 2006 op 2 januari 2007 in werking treedt, moeten de instellingen waarop het wettelijke of reglementaire kader met betrekking tot de uitoefening van externe functies door hun leiders voortaan van toepassing is ⁽¹⁸⁾, erop toezien dat de bevoegde organen zo snel mogelijk de vereiste interne regels goedkeuren en vóór 30 april 2007 overgaan tot het onderzoek van alle externe functies die momenteel door hun effectieve leiders worden uitgeoefend, om hen de vereiste toestemmingen te verlenen overeenkomstig artikel 3 van het reglement. Deze procedure vereist dat vooraf de lijst wordt opgesteld van de personen die, binnen die instellingen, onder de toepassing vallen van de betrokken wettelijke of reglementaire bepalingen. In dat verband wordt verwezen naar de in voornoemd punt I.2. *in fine* geformuleerde aanbeveling.

Indien, met toepassing van de interne regels, geen toestemming kan worden verleend aan een effectieve leider om een bepaalde externe functie uit te oefenen, zal de instelling erop toezien dat hij die functie neerlegt.

b) *Kennisgeving aan de CBFA van de externe functies die door de leiders worden uitgeoefend*

Overeenkomstig de betrokken wettelijke en reglementaire bepalingen ⁽¹⁹⁾, dienen de instellingen de CBFA onverwijld op de hoogte te brengen van de externe functies die hun leiders uitoefenen ⁽²⁰⁾. Er moet worden opgemerkt dat, in tegenstelling tot wat de openbaarmakingsregeling bepaalt, alle externe functies die door die personen worden uitgeoefend, ter kennis moeten worden gebracht van de CBFA, inclusief hun functies bij dochters of ondernemingen uit de groep, bij instellingen voor collectieve belegging en bij patrimonium- of managementvennootschappen.

¹⁸ Verzekeringsondernemingen, beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging, vereffeningsinstellingen, met vereffeningsinstellingen gelijkgestelde instellingen, financiële holdings naar Belgisch recht, verzekeringsholdings en gemengde financiële holdings.

¹⁹ Art. 27, § 4, van de wet van 22 maart 1993; art. 70, § 4, van de wet van 6 april 1995; art. 162, § 4, van de wet van 20 juli 2004; art. 15, § 4, van het koninklijk besluit van 26 september 2005; art. 90, § 4, achtste lid, van de wet van 9 juli 1975.

²⁰ Wat de vennootschappen voor beleggingsadvies en de gemengde financiële holdings betreft, slaat deze verplichting enkel op de functies die worden uitgeoefend door de personen die instaan voor de effectieve leiding.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIË- EN ASSURANTIEWEZEN

De naleving van deze verplichting vereist dat de instellingen over een passende organisatie beschikken die hen in staat stelt te controleren of zij over alle vereiste informatie beschikken over de externe functies die door hun leiders worden uitgeoefend. Er wordt de instellingen in dat verband inzonderheid aanbevolen om de betrokken leiders individueel op de hoogte te brengen van de wettelijke en reglementaire bepalingen die op hen van toepassing zijn, alsook van de interne regels die door de instelling zijn goedgekeurd krachtens die bepalingen. Bovendien dienen zij de aandacht van die leiders specifiek te vestigen op de noodzaak om hen zo snel mogelijk op de hoogte te brengen van alle externe functies die zij uitoefenen.

Voor het vlotte verloop van de door voornoemde wettelijke en reglementaire bepalingen vereiste kennisgeving, heeft de CBFA een *Extranet* met de naam *eManex* ontwikkeld. Het betreft een toepassing waartoe elke instelling een persoonlijke en beveiligde toegang krijgt via het internet, waardoor de instellingen de CBFA de vereiste informatie in *real time* kunnen bezorgen.

Overeenkomstig de wettelijke en reglementaire bepalingen, dienen de instellingen er daarna op toe te zien dat de aan de CBFA overgelegde informatie onverwijld wordt geactualiseerd via datzelfde kanaal.

De aldus over te leggen informatie betreft :

- de precieze identificatie van de betrokken leider en zijn functie bij de instelling;
- de precieze identificatie van de vennootschappen, ondernemingen of instellingen waarin de betrokken leider externe functies uitoefent;
- de kenmerken van de externe functies die de betrokken leider bij die vennootschappen, ondernemingen of instellingen uitoefent;
- indien van toepassing, de procedure voor het verlenen van toestemming door de organen van de instelling;
- de gebruikte wijze van openbaarmaking, indien zo'n openbaarmaking vereist is.

De concrete en gedetailleerde werking van dit systeem voor de overlegging van de vereiste informatie, wordt toegelicht in een "*technisch protocol*" dat als bijlage bij deze circulaire gaat.

Elke instelling stelt één van haar leiders aan tot verantwoordelijke voor het opzetten van de vereiste organisatie om zich te conformeren aan de ter zake geldende wettelijke en reglementaire bepalingen, en onder wiens bevoegdheid de vereiste informatie aan de CBFA wordt meegedeeld. Deze persoon zal vooral verantwoordelijk zijn voor de volledigheid, de juistheid en de actualisering van de informatie die in dat verband aan de CBFA wordt meegedeeld.

De CBFA raadt de groepen waarvan verschillende betrokken instellingen deel uitmaken, aan een coördinator aan te stellen onder de verantwoordelijke leiders die elke entiteit heeft aangesteld. Naast zijn verantwoordelijkheden binnen de instelling(en) waarvan hij leider is, zal die coördinator moeten toezien op de algemene coherentie van de interne regels die zijn vastgesteld door de verschillende instellingen binnen de groep. Bovendien zal hij moeten waken over de juistheid, de volledigheid en de coherentie van de voor de verschillende instellingen van de groep beschikbare informatie over de door hun leiders uitgeoefende externe functies waarop zij zich trouwens baseren om elk afzonderlijk, enerzijds, de conformiteit van die functies met de toepasselijke wettelijke bepalingen en interne regels te controleren en, anderzijds, tot de vereiste publicaties over te gaan.

Aangezien de toegang tot het betrokken systeem beveiligd is via een persoonlijk certificaat dat door de CBFA wordt afgeleverd, wordt elke instelling verzocht een verantwoordelijke ter zake aan te

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

stellen die ook zal instaan voor de inontvangstneming van het certificaat. De identiteit van de verantwoordelijke die ook als contactpersoon zal fungeren, dient aan de CBFA te worden meegedeeld.

Aangezien de toegang tot eManex zodanig beveiligd is dat een eenvoudige toegang tot het internet voldoende is (een vast IP-adres is dus niet langer vereist), hoeft niet meer voor alternatieve verzendingsmogelijkheden te worden gezorgd zoals oorspronkelijk was voorzien (verzending van een Excel-bestand via e-mail). Indien een instelling toch geen toegang zou kunnen krijgen tot het systeem, dan zal de CBFA samen met de betrokken verantwoordelijke van die instelling een passend alternatief zoeken.

Overgangsmaatregelen die van toepassing zijn op de voortaan geïnstalleerde instellingen

Aangezien haar reglement van 22 augustus 2006 op 2 januari 2007 in werking treedt, verzoekt de CBFA de instellingen waarop de betrokken wettelijke en reglementaire bepalingen voortaan van toepassing zijn, om de nodige maatregelen te nemen, voornamelijk op het vlak van hun interne organisatie, om zo snel mogelijk aan hun nieuwe verplichtingen te voldoen en haar eveneens zo snel mogelijk in kennis te stellen van de identiteit van hun verantwoordelijke leider en van voornoemd contactpersoon.

De CBFA verwacht dat elke voortaan geïnstalleerde instelling vóór 28 februari 2007 in eManex alle gegevens invoert over de precieze identiteit van al haar betrokken leiders (zowel haar effectieve leiders als haar niet-uitvoerende bestuurders) en over hun functies binnen de instelling ; wat de gegevens over de door die personen uitgeoefende externe functies betreft, verwacht de CBFA dat die vóór 30 april 2007 integraal in eManex zijn ingevoerd.

III. Toezicht

a) door de instelling

De CBFA wijst de instellingen op hun verantwoordelijkheid op het vlak van het toezicht op de naleving van de voornoemde wettelijke en reglementaire bepalingen door hun leiders.

De instellingen worden er voornamelijk aan herinnerd dat het orgaan dat toestemming verleent om externe functies uit te oefenen, een toezichtsprocedure moet invoeren op basis waarvan kan worden nagegaan of de interne regels worden nageleefd. Die regels moeten bovendien voorzien in een passende sanctieregeling die zal worden toegepast wanneer de betrokken bepalingen niet worden nageleefd.

Zo kunnen de instellingen die “*gekwalficeerde tussenpersonen*” zijn, overwegen om dat toezicht toe te vertrouwen aan de persoon die, conform de geldende wetgeving, bij de instelling aangesteld is tot deontologieverantwoordelijke.

b) door de CBFA

De CBFA voert, op basis van de informatie die haar wordt overgelegd conform voornoemd punt II. b., een *a posteriori* controle uit op de naleving van de wettelijke en reglementaire bepalingen en vooral op het toepassingsgebied *ratione personae* van de wet en op de wettelijkheid van de opgegeven externe functies.

Bovendien kan de CBFA, tijdens inspecties ter plaatse, het passende karakter nagaan van de administratieve organisatie en interne controle die de instellingen hebben uitgewerkt om zich te conformeren aan de hierboven toegelichte wettelijke en reglementaire bepalingen.

Hoogachtend,

De Voorzitter,

E. Wymeersch.

Bijlagen: - Brief t.a.v. de beheervennootschappen van ICB's, de vereffeningsinstellingen en gelijkgestelden, de financiële holdings en de gemengde financiële holdings
- Technisch protocol (eManex)
- Handleiding eManex